

Genişletilmiş Özet

Giriş

Bir zamanlar sosyolojinin konusu olan tütün kullanımı gibi davranışlar artık sağlık için risk faktörleri olarak kabul edilmektedir. Bu, halk sağlığı yönetiminin doğal bir gelişimi olarak görölmekte ve kurumun bireyin sağlığını koruma yükümlölüğünü oluşturmasına olanak tanımaktadır. Geçmiş incelendiğinde, sigara kullanımı ve tütün kontrolü, bu doğal gelişimin öncüleri olmuştur. Başlangıçta, sigara içme ahlaki bir sorun ve bireysel bir zaaf olarak görölmüştür. Herhangi bir yaptırım uygulanmamış ve bu yanlışı düzeltmek sigara tüketen bireye kalmıştır. Klinik araştırma ve epidemiyolojik veriler aracılığıyla zararın daha iyi karakterize edilmesi, halk sağlığının sigara ile mücadelede morbidite ve mortaliteyi kontrol etme çabalarına yönlendirmiştir, bu da yaygınlığı kontrol etmeye çevrilen bir durumu ifade etmektedir. Halk sağlığı uygulayıcıları genellikle politikaların altında yatan felsefi prensipleri incelemezler. Bu durum, diğer dünya görüşleri altında politika yapmanın etik endişelerini gündeme taşır. Bu makale, uygulamalı bir örnek olarak tütün üzerinden Müslüman toplumlar için bu tür sonuçları vurgulamaktadır.

Yöntemler

Bu makale, halk sağlığı bağlamında sağlık ve hastalığa ilişkin ana akım normatif görüşünü inceleyerek bunu İslam geleneğiyle karşılaştırmaktadır. Makale, çeşitli disiplin ve uygulama alanından içerik analizi yapmaktadır.

Sonuçlar

Halk sağlığı söylemi natüralizm tarafından şekillendirilmektedir. Hastalığın natüralist (doğalıcı) ve betimleyici olan biyomedikal modeli, hastalığı nesnel bir gerçeklik olarak görür: Bu, türlerin işleyişinin nesnel normu olarak ampirik ve istatistiksel olarak belirlenen sapan biyolojik bir işlev bozukluğudur. Bu nedenle sağlığı fiziksel hastalığın yokluğu olarak tanımlar ve buna göre bilgi toplar. Hayat sigortası endüstrisi tarafından geliştirilen risk faktörü teorisi, olasılık teorisi ve çıkarımsal istatistiklere dayanır ve sağlığa ilişkin bu görüşe uyar. Hastalık artık sadece vücut işlemlerinin bir fonksiyonu değildir, aynı zamanda davranışın da bir fonksiyonudur, bu da onu natüralist bilimsel araştırmanın alanına taşır. Gerçekte natüralizm etik normatifliğe kadar uzanır. Biyomedikal model aracılığıyla elde edilen bilgi artık değerden bağımsız değildir, ancak sağlığı olumsuz yönde etkileyen davranışlardan kaçınma zorunluluğunu ortaya koyan normatif bir öneme sahiptir.

Tütün kontrolü, natüralist normatif yaklaşımın uygulamalı bir örneğidir. Bir madde olarak tütün, salt zarar olarak görölmekte, bu nedenle birey sağlığı ve halk sağlığı için bir endişe kaynağı olarak kabul edilir. Bazen bir hastalık nedeni, bazen de başlı başına bir hastalık ve bozukluk olarak kabul edilir. Dolayısıyla, bireyin sigara içmekten kaçınma gerekliliğini belirleyen natüralist tıbbi normatiflik, kamu politikası olarak yaygınlığı kontrol etmeye dönüşmekte, böylece ahlakçılık ve paternalizme kapı açmaktadır.

İslami söylem açısından ise, bir miktar natüralist bilgiyi kabul etmekle birlikte, normatiflik, Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla yaşanan iyi bir yaşamı belirleyen kılavuzluktan gelir. Buradaki temel anlayış, insanı birbirine bağlı fiziksel beden ve metafiziksel özün bütünsel varlığı olarak görmektir. Her iki bileşen de bu iyi yaşamın gerçekleştirilmesinde bir rolü vardır ve sağlık, iyi yaşama katkıda bulunan bir denge durumudur. Fiziksel sağlık içsel değil, daha çok araçsal bir değer taşır. İyi yaşamı yaşayamamak sağlıksız ve işlevsiz olarak kabul edilir, bu da fiziksel bozukluk veya karakterde farklılaşmayı ele almayı gerektirir. Müdahaleler, yaşam tarzı değişikliklerini, manevi iyileşmeyi ya da fiziksel veya psikolojik rahatsızlıklara yönelik müdahaleleri içerebilir. Günümüzde, İslami disiplinlerin katılımı eksiktir. Bazen sağlığı öncelikli değer ve bilimsel kanıt normatifliği oluşturacak bilgi kaynağı olarak kabul etmekte ve İslami yaşam biçiminin bu değere uygun olduğunu göstermek için İlahi vahiylerine atıfta bulunmaktadır. Kimi zaman ise, natüralist kanıtların yükümlölükleri belirlemesine karşı çıkar ve İlahi vahiy tarafından yönlendirilen bireysel ahlaka odaklanır.

Tütünle ilgili olarak, ilk çalışmalar, tütün ve sigara içmeye ilişkin normatifliğin mevcut bilgi ve mantıksal araçları kullanarak İlahi vahiyden nasıl türediğini gösterir. Kanıt eksikliği nedeniyle tütünün kesin yasaklanmasını kabul etmezler ve haz unsurunu kabul ederken özdenetim konusunda manevi öğütlere odaklanırlar. Günümüz çalışmaları, alta yatan felsefi ve epistemolojik prensipleri derinlemesine incelemede yetersiz, dolayısıyla halk sağlığı bağlamında öne sürülen argümanları basitçe 'İslamlaştırma' eğilimindedir, bu da ahlakçılık ve paternalizmi tasvir ettikleri anlamına gelir.

Tartışma

Bu makale, normatiflik konusundaki halk sağlığı söylemi ile İslami söylem arasındaki uyumsuzluğu vurgular. Bunun halk sağlığı, özellikle de tütün kontrolü politikası ve uygulaması açısından sonuçları Müslüman toplumlar için önemlidir. Bunun en önemli sonucu, ahlaki eylemlilik anlayışının yerini ahlakçılığın almasıdır. Natüralist normatiflik anlayışına göre tütün, salt bir zarar olarak nitelendirilir, bu da genellikle ahlakçılık olarak kabul edilen yaygınlık kontrolünü gereğelendirir. İslami bakış açısına göre, tüketimi denetlemek ve sınırlandırmak daha doğru bir yaklaşımdır, ancak çağdaş çabalar halk sağlığı söylemini incelemek yerine onun izinden gitmekte, ahlakçılığın ve paternalizmin çağdaş İslami söylemin içine sızmasına izin vermektedir. Bununla ilgili bir çıkarsama da

Müslümanların kendi değerleriyle örtüşmeyen halk sağlığı söylemini kabul edebilirken, bu söylemi İslamlaştırmayı oldukça sorunlu bulabilecekleri güvenilirlik konusudur.

Halk sağlığı ve tütün kontrolünün geliştiği koşulların dünya medeniyetlerine ve dinlerine yabancı olduğu aşikardır. Bu nedenle, kültürlerine ve geleneklerine bağlılık konusunda sadakatlerini sürdürmek için tütün kontrolü uygulayıcılarının politika ve müdahaleleri benimsemeye çalışmadan önce halk sağlığı felsefesini ve epistemolojisini yeniden gözden geçirmeleri gerekmektedir. Müslüman toplumlar için, modern tıbbi ve modern ulus devleti göz önünde bulundurarak fiziksel sağlığın değerini bütüncül İslami sağlık modeline göre titizlikle incelemeye gerçekten ihtiyaç vardır. Ayrıca, sağlıklı bir görüş geliştirmek için tütünün sağlık üzerindeki etkileri ve bağımlılık hakkındaki bilimsel kanıtların İslami normatiflik modeline titizlikle entegre edilmesine ihtiyaç vardır. Kuşkusuz, İslami bir bakış açısıyla yürütülen herhangi bir çalışma, küresel tütün kontrolü çabalarına çoğunlukla siyasi düzeyde muhtemel faydayı dikkate almalıdır.